Raskaan kaluston kuljettajaksi ilman koulutusta

Kirjoittanut Ajolinja
25.06.2020 11:02

Suomi ottaa käyttöön ammattikuljettajan perustason ammattipätevyyden saamiseksi koulutusväylän rinnalle koemallin. Kun osaat riittävästi, menet vain teoriaa ja käytäntöä sisältävään kokeeseen. Ajolinja selvitti millainen koe on kyseessä. Perustason ammattipätevyyden voidaan pian suorittaa myös kokeella ilman pakollista koulutusta. Lainsäätäjällä on ollut tarkoitus hyväksyä koemalli näillä hetkillä. Sidosryhmät saivat antaa lausuntoja lakiesityksestä 13.3 asti.

Koemallilla on tarkoitus tuoda helpotusta osaltaan kuljettajapulaan. Koeväylän ei ole tarkoitus olla tiedollisesti ja taidollisesti helpompi tapa päästä alalle kuin koulutuksen kautta.

Sidosryhmien antamissa lausunnoissa teroitetaan yleisesti, että koemallilla ei saisi korvata ammattipätevyyden jatkokoulutusvaatimusta (35 h viidessä vuodessa). Asetusluonnoksessa tätä ei ollut kirjattu.

Jos koe suoritetaan osina, hyväksytty osa on voimassa vuoden. Koe voidaan uusia milloin vain. Päätös kokeen hyväksymisestä tai hylätyksi tulemisesta tulee antaa 7 vuorokauden kuluessa suorituksesta.

TEORIAKOE

Ammattipätevyyskokeen teoriakoe on kaksiosainen, yhteensä neljä tuntia. Toisessa osassa on kysymyksiä ja monivalintatehtäviä, tai molempia. Toisessa osassa on puolestaan erilaisten tilanteiden tarkastelua, jotka voidaan esittää tekstin lisäksi kuvin ja videoin.

Usea lausunnonantaja oli sitä mieltä, että teoriakokeen voisi jakaa tunnin osiin. Kaksi tuntia kerralla koettiin liian pitkäksi ajaksi yhdelle istumiselle.

Teoriakoetta on kaavailtu jaettavaksi kahdelle päivälle. Tätä pidettiin monessa lausunnossa turhana ja kustannuksia lisäävänä.

Teoriakokeen pituus on ohjearvo. Asetusluonnoksessa vastausten maksimiaikaa ei ole määritelty, jota moni lausuja piti huonona – kyllä työssäkin pitää osata toimia ripeästi.

Teoriakoe voidaan suorittaa myös etäyhteydellä. Silloin pitää käyttää vahvaa tunnistautumista, esimerkiksi pankkitunnuksilla.

Koekieleksi voi valita suomen tai ruotsin, tulkkia ei sallita. Näitä perustellaan sillä, että kuljettajan täytyy osata työssään kotimaista kieltä. Lisäksi kokeen valvoja ei välttämättä huomaisi oudommissa kielissä, jos tulkki antaisi vastausohjeita.

KÄYTÄNNÖN KOE

Käytännön kokeessa on 1,5-tuntinen ajokoe.Siitä voitaisiin puoli tuntia suorittaa simulaattorilla tai testikentällä. Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry pitää tärkeänä, että kokeeseen tulija voisi itse hankkia koeauton.

Traficom ohjeistuksen mukaan simulaattorin tulee olla korkeatasoinen ja siinä on oltava laaja näkymä sekä suoritettavan ajokorttiluokan ajoneuvon hallintalaitteita vastaavat hallintalaitteet.

Mikäli simulaattorilla halutaan testata keliolosuhteiden vaikutusta asiakkaan ajosuoritukseen, tulee sää- ja keliolosuhteiden olla mahdollisimman lähellä todellisia olosuhteita.

Ajokokeen lisäksi käytännön kokeessa on puoli tuntia harjoitusta, mm. kuormansidontaa.

Ammattipätevyyskokeen voi suorittaa hyväksytty koulutuskeskus, joka voi olla yritys, yhteisö

tai muu yhteisö. Koe ei ole siis viranomaisen järjestämä, mutta Traficomin pitää hyväksyä etukäteen kokeen sisältö.

KUKA ARVIOI KOKEEN?

Traficom ja enemmistö lausunnonantajista ehdottaa kokeen arviointiin kahta henkilöä. Yhden koettiin olevan kokeen suorittajan oikeusturvan kannalta liian vähän. Kaksi näkee enemmän.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry ehdotti, että yksi ammattitaidon omaava arvioija riittäisi hyvin. Kaksi lisäisi kustannuksia ja koeautossa on harvoin kahta istumapaikkaa kuljettajan paikan lisäksi. SKAL katsoo myös, että käytännön koe voitaisiin tallentaa ja sitä voitaisiin tarkastella tarvittaessa myöhemmin.

Asetusluonnoksen mukaan vähintään yhdellä kokeen arvioijista tulee olla kokeesta vastaavan johtajan pätevyys. Se tarkoittaa käytännössä liikenneopettajan pätevyyttä ja sen lisäksi riittävästi työkokemusta.

Toisella arvioijalla tulisi olla ajo-oikeus koeajokkiin, riittävä ammattitaito, riittävä koevaatimusten ja kuljetusalan tuntemus.

Koetta arvioiva ei voi olla kouluttajana samassa koulutuskeskuksessa. Tästä on poikkeuksena ammatillinen oppilaitos ja Puolustusvoimat.

Teksti: Jouni Hievanen

TILAA AJOLINJA!